

Jaume C. PONS ALORDA

Tots els sepulcres

Barcelona: LaBreu («Alabatre» 62), 2015.

Jaume C. Pons Alorda (Caimari, 1984) és, actualment, el poeta més prolífic i dinàmic del sistema literari català. Reconegut en diversos àmbits culturals pel seu apassionat activisme, el seu currículum ja acumula una bona tirallonga de títols, que s'escampa des del gènere novel·lesc (*Faula*, Leonard Muntaner, Palma 2012) fins al dietari filmic (*Apocalipsi uuuuuuuuaaaaaaa*, Comanegra, 2015). Amb tot, el seu principal reconeixement és líric, tant amb obra pròpia com també aliena. En aquest darrer aspecte, la seva traducció de l'obra completa de Walt Whitman, *Fulles d'herba* (ed. de 1984, 2014), ha merescut el Premi Cavall Verd i el Premi Serra d'Or 2015. Ara bé, amb vora tretze títols, és dins el gènere poètic on l'autor s'ha fet una trajectòria d'anomenada i que podem revisar amb el seu darrer títol: *Tots els sepulcres* (2015).

Tots els sepulcres és una trilogia composta per obra ja editada i que, per raons de descatalogació i reedició, ara es reuneix en un únic volum, incloent-hi els paratextos originals a més d'una breu introducció de l'autor i d'un epíleg global d'Antònia Vicens. Així, doncs, aquesta nova edició està formada per *Els estris de la llum* (Documenta Balear, 2009), *Cilici* (ed. Moll, 2009) i *Carn vol dir desaparicions* (Labreu Ed., 2010). En el pròleg el poeta reconeix haver-la concebuda des de l'inici com una tríada segons tres estadis: el trànsit de la naixença (la llum) a la destrucció (la fosca) fins a la resurrecció (la carn). Al respecte, s'ha de destacar com els poemes liminars de cada part són significatius ponts de trànsit. Per tant, cadascuna de les respectives parts assumeix el tema corresponent a partir, alhora, d'un diàleg literari amb tres poetes de trajectòries literàries ben dissemblants: Andreu Vidal, Àngel Terron i Andreu Cloquell. D'aquests tres poetes, els quals varen participar en el panorama editorial mallorquí més renovador durant la dècada del setanta amb col·leccions com “La musa decapitada” o “Tafal”, Alorda n'extrapola múltiples recursos metafòrics, idees i reescriptures com a homenatge reivindicatiu de les pràctiques més experimentals d'aquella “Revolta Poètica”.

Els estris de la llum demostra ser el poemari més iniciàtic, amb una visió entre hermètica i al·lucinatòria de la poesia com a màxim acte cognoscitiu, producte d'una pulsó amorosa i de caire universalista. Així, els verbs blancs representen les eines producte d'un acte de creació equiparable a l'acte sexual, una experiència categòricament corporal no exempta dels detalls més íntims o grollers. De fet, el cos humà

adquireix magnituds gegantines, còsmiques, dins el qual la introspecció es descriu tant espiritualment com simbòlicament o anatòmica. Amb un vers lliure que no pre-tén cap musicalitat i sota l'auspici de *The Tempest* de Shakespeare, el poeta esdevé una figura mítica en recerca de l'esgarri-fós, amb certs rols de l'individualisme romàntic i cert "mauditisme", fins a arribar a l'antítesi de la llum: la foscor. Per altra banda, tot i que ja hi apareix l'apropiació ferrateriana d'"El mutilat" per part d'A. Cloquell i que Alorda reprèn a tall de testimoni, en aquest primer volum À. Terron és la principal influència. D'aquest catedràtic de química orgànica amb vocació literària, Alorda n'aprèn la poetització de l'anàlisi científica de la naturalesa en qualitat d'un element estètic, espiritual. Així, la concepció alquimista de la poesia del poeta adquireix no únicament el llegat provinent de Rimbaud fins a Palau i Fabre, sinó que també n'assimila una concepció orgànica, investigadora, que uneix la bellesa poètica i la veritat científica en un tot.

A partir d'aquesta conceptualització, *Cilici* es planteja com un autèntic diàleg amb la foscuria i, en conseqüència, amb els morts, especialment amb les figures d'Andreu Cloquell (suïcida de vint-i-un anys amb obra minsa però significativa) i Andreu Vidal (mort prematurament però amb obra consolidada i reconeguda). En aquesta segona part, la mortificació del títol implica un patiment físic i una purificació espiritual en recerca d'aquell sincretisme platònic entre ver i bell. Per aquest motiu, la violència corporal descrita amb cruïsa s'aparella a una tortura del llenguatge com a acte culturalment subversiu i que connecta amb el vessant del sinistre freudià. Per aconseguir-ho, Alorda realitza un veritable joc intertextual de versos, apropiacions i cites a fi de perllongar les paraules dels absents. En aquest sentit, si bé la petja d'À. Terron segueix intacta i la interpel·lació a A. Cloquell és directa, una lectura col·lativa entre, per exemple, la secció "Autòpsia 1974/81" i el llibre *Necròpsia* (1984) d'A. Vidal demostra manlleus tot sovint destacats en cursiva, en una variació de motius temàticament grotescos i impactants. Fins i tot, tal com Alorda ha plantejat en textos més assagístics sobre aquests autors, es considera la creació poètica com una purgació del llenguatge; el poema, una excrescència producte d'un procés agònic del qual els versos despenen com els ossos d'un cadàver renascut.

Arribats a aquest nivell, amb una inversió numèrica dels poemes a tall de compte enrere i que demostra la programada cloenda del cercle amb el darrer poema, a *Carn vol dir desaparicions* Alorda reprèn aquell ressorgiment poètic fecundat en la mort però que s'encarna en la corporalitat més sangonosa. Mantenint el macabre univers simbòlic i a partir de la figura de l'elf moral, veritable personatge conductor del recull com si es tractés d'un Puck del grotesc, el cos de la poesia reviu gràcies a un instint de supervivència capaç de poetitzar qualsevol element de l'univers, ja sia des d'unes cèl·lules humanes fins a magnituds còsmiques, però passant pel propi cos com a correlat objectiu d'aquesta mena de biòpsia de qualsevol manifestació carnal. En aquest apartat, fet que provoca que aquesta sigui la part més escatològica del conjunt, el poeta usa uns recursos retòrics força eficients: tot sovint es destaquen sinèdòquicament parts del cos humà, que són immediatament personificades com a sub-

jectes de verbs pròpiament sexuals o de semàntica depravada. Per exemple, amb un rerefons que recorda la voluntat schopenhaueriana però molt més escabrosa, l'ejaculació simbolitza metafòricament aquell logos espermàtic que projecta una pulsio poètica tanmateix pornogràfica, una inspiració amb consciència pròpia i que se sap destinada a desaparèixer producte dels inevitables i tothora presents Eros i Tànatos. Comptat i debatut, una poesia arrauxadament vitalista, amb un imaginari violent en què l'obsessió per allò reproductiu i allò putrefacte planteja una conjunció de contraris exaltada per l'excés verbal i la seva bellesa.

En conjunt, a *Tots els sepulcres* se'ns descriu una experiència físicament violenta del llenguatge i que rau en una mena d'horror inherent al sublim tal com E. Burke o I. Kant el van plantejar. Quant a aquesta concepció, Alorda defensa una visió moderna de l'ésser humà, no exempta de brutalitat però que sorgeix d'una afirmació individual on el plaer n'és part substancial i l'experiència estètica, l'única esperança possible. En aquest sentit, mentre que A. Vidal és clarament nihilista, Alorda reivindicava una transcendència poètica de qualsevol acte quotidià molt propi del reivindicat per Walt Whitman, Blai Bonet o Joan Vinyoli. Això no obstant, i tenint present el sublim histèric signat per F. Jameson segons el qual *allò altre* espaordidor ja no pertany a la natura sinó a la cultura postmoderna, un cop s'ha dubtat del sublim com una experiència vital plausible, l'aposta d'Alorda potser recularia a un estadi intencional previ a les poètiques més radicals de la generació del setanta. És a dir, un cop superat el possible *épater le bourgeois* producte d'un univers perillosament pròxim al del col·lectiu Taller Llundàtic, *Tots els sepulcres* és una magnífica recreació d'aquesta línia estètica i que bé mereix totes les lloances. Ara bé, també cal considerar si els pressupòsits ideològics subjacents a la poètica honorada encara són factibles a partir del préstec dels seus recursos estilístics. Tal com afirma Josep M. Lloró, rere la recerca en la literatura de gènere terrorífic, les teosofies hindús o l'experiència lisèrgica, A. Vidal es va construir un univers a mida per expressar simbòlicament la dissolució del jo enmig d'un context caòtic i violent. La podridura de "Cadaverina 15" de Miquel Barceló era interpretable com a metàfora d'un franquisme en descomposició. Per tot això, i evidenciant el materialisme dialèctic d'aquesta visió, la lectura de *Tots els sepulcres* pot donar peu a interrogar-se si llegat i homenatge poden superar una revisió postutòpica tant del seu passat com del nostre present. Fins i tot, a preguntar-se, així com ho fa l'autor amb els seus propis versos, si tots ells foren o no uns impostors de la follia. Si més no, gràcies a aquest llibre, la primera resposta és la de Jaume C. Pons Alorda.

Jordi Florit Robusté
Universitat de Barcelona